

Výsledky faunistického průzkumu motýlů (Lepidoptera) v okolí obce Těptín (střední Čechy) II.

Results of a faunistic research of Lepidoptera in the Těptín village (central Bohemia) and its environs II.

Petr ČÍLA

Pod Zvonařkou 10, CZ-120 00 Praha 2

Faunistics, Lepidoptera, Central Europe, Czech Republic

Abstract. Altogether 174 species of 24 selected families of Lepidoptera are listed in this second part of a faunistic study of the Těptín village (Central Bohemia, Czech Republic) and its close environs. During the period between 1972 to 2004, 930 species of 40 selected families of Lepidoptera were recorded in all.

ÚVOD

Tento příspěvek navazuje na předchozí práci (Číla 2002) věnovanou motýlům okolí Těptína (střední Čechy, kód čtverce faunistického mapování 6153, zeměpisné souřadnice 49°54'N/14°34'E, nadmořská výška 420-514 m n.m.). Shrnuje údaje o výskytu motýlů následujících čeledí: Adelidae, Incurvariidae, Tineidae, Yponomeutidae, Ypsolophidae, Ethmiidae, Depressariidae, Oecophoridae, Momphidae, Blastobasidae, Amphisbatidae, Gelechiidae, Tortricidae, Choreutidae a Pterophoridae. Text je dále doplněn o údaje o nových či nově determinovaných nálezech druhů z čeledí Psychidae, Sesiidae, Pyralidae, Sphingidae, Lycaenidae, Geometridae, Notodontidae, Noctuidae a Lymantriidae, jejichž seznamy již byly uveřejněny ve výše citovaném článku. Vzhledem k návaznosti průzkumu je zde upuštěno od opakování charakteristiky zkoumaného území a popisu metodiky (viz Číla 2002); také významnější nálezy jsou komentovány stejným způsobem jako v předešlé práci. Dokladový materiál je uložen v autorově sbírce (vše P. Číla lgt. et coll.).

PŘEHLED ZJIŠTĚNÝCH DRUHŮ

Poznámky k autorství determinace jsou uvedeny u každé čeledi zvlášť. Jinak je způsob úpravy záznamů shodný s již zveřejněným textem (Číla 2002). Nomenklatura je převzata z katalogu Laštůvky (1998). Shodně s výše citovanou prací (Číla 2002) jsou užity následující zkratky: D – individuální sběr ve dne, L – sběr na světelný zdroj, charakterizovaný v předchozí práci, C – chov ex larva. Druhy označené **K-x** jsou uvedeny v Komentářích k významějším nálezům.

Adelidae (J. Liška & J. Skyva det.)

Adela degeerella (Linnaeus, 1758) – D

A. reaumurella (Linnaeus, 1758) – D

Nematopogon schwarziellus Zeller, 1839 – D

Incurvariidae (J. Liška & J. Skyva det.)

Incurvaria masculella (Denis et Schiffermüller, 1775)

– L

Tineidae (J. Liška & J. Skyva det.)

Morophaga choragella (Denis et Schiffermüller, 1775)

– L

Nemapogon cloacellus (Haworth, 1828) – L

Euplocamus anthracinalis (Scopoli, 1763) – D

Psychidae (J. Liška & J. Skyva det.)

Sterrhopterix fusca (Haworth, 1809) – L

Yponomeutidae (J. Liška & J. Skyva det.)

Yponomeuta evonymellus (Linnaeus, 1758) – L

Y. plumbellus (Denis et Schiffermüller, 1775) – L

Y. sedellus Treitschke, 1832 – L

Swammerdamia pyrella (Villers, 1789) – L

Ypsolophidae (J. Liška & J. Skyva det.)

Ypsolopha mucronella (Scopoli, 1763) – L

Y. dentella (Fabricius, 1775) – L

Y. falcella (Denis et Schiffermüller, 1775) – L

Y. asperella (Linnaeus, 1761) – L

Y. scabrella (Linnaeus, 1761) – L

Y. horridella (Treitschke, 1835) – L

Y. lucella (Fabricius, 1775) – L

Y. sylvella (Linnaeus, 1767) – L

Y. parenthesesella (Linnaeus, 1761) – L

Y. ustella (Clerck, 1759) – L

Y. sequella (Clerck, 1759) – L

Ethmiidae (J. Liška & J. Skyva det.)

Ethmia quadrillella (Goeze, 1783) – L

Depressariidae (J. Liška & J. Skyva det.)

Luquetia lobella (Denis et Schiffermüller, 1775) – L

Agonopterix ocellana (Fabricius, 1775) – L

A. liturosa (Haworth, 1811) – L

A. heracliata (Linnaeus, 1758) – L

A. ciliella (Stainton, 1849) – L

A. selini (Heinemann, 1870) – L

A. curvipunctosa (Haworth, 1811) – L

A. purpurea (Haworth, 1811) – L

A. senecionis (Nickerl, 1864) – L

A. arenella (Denis et Schiffermüller, 1775) – L

A. nervosa (Haworth, 1811) – L

Depressaria albipunctella (Denis et Schiffermüller, 1775) – L

D. sordidatella Tengstrom, 1848 – L

D. pastinacella (Duponchel, 1838) – L

D. chaerophylli Zeller, 1839 – L

Oecophoridae (J. Liška & J. Skyva det.)

Diurnea fagella (Denis et Schiffermüller, 1775) – L, D

Bisigna procerella (Denis et Schiffermüller, 1775) – L

Schiffermuelleria schaefferella (Linnaeus, 1758) – L

Epicallima formosella (Denis et Schiffermüller, 1775)

– L

Oecophora bractella (Linnaeus, 1758) – L

Harpella forficella (Scopoli, 1763) – L

Carcina quercana (Fabricius, 1775) – L

Momphidae (J. Liška & J. Skyva det.)

Mompha ochraceella (Curtis, 1834) – L

Blastobasidae (J. Liška & J. Skyva det.)

Hypatopa binotella (Thunberg, 1794) – L

H. segnella (Zeller, 1873) – L

Amphisbatidae (J. Liška & J. Skyva det.)

Pseudatemelia josephinae (Toll, 1956) – L

Gelechiidae (J. Liška & J. Skyva det.)

Metzneria paucipunctella (Zeller, 1839) – L

M. lappella (Linnaeus, 1758) – L

Eulamprotes atrella (Denis et Schiffermüller, 1775) – L

Bryotropha terrella (Denis et Schiffermüller, 1775) – L

Recurvaria nanella (Denis et Schiffermüller, 1775) – L

Teleiodes saltuum (Zeller, 1878) – L

T. proximellus (Hübner, 1796) – L

Gelechia sabinella (Zeller, 1839) – L

Mirificarma mulinella (Zeller, 1839) – L

Anacampsis populella (Clerck, 1759) – L

A. blattariella (Hübner, 1796) – L

Acompsia cinerella (Clerck, 1759) – L

Sesiidae (P. Číla det.)

Synanthedon culiciformis (Linnaeus, 1758) – D

Tortricidae (J. Liška & J. Skyva det.)

Phtheochroa sodaliana (Haworth, 1811) – L

Agapeta hamana (Linnaeus, 1758) – L

A. zoegana (Linnaeus, 1767) – L

Eupoecilia angustana (Hübner, 1799) – L

Aethes smeathmanniana (Fabricius, 1781) – L

Tortrix viridana (Linnaeus, 1758) – L

Aleimma loeflingianum (Linnaeus, 1758) – L

Acleris holmiana (Linnaeus, 1758) – L

A. sparsana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L

A. rhombana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L

A. ferrugana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L

A. notana (Donovan, 1806) – L

A. variegana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
A. logiana (Clerck, 1759) – L
A. cristana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
Tortricodes alternellus (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
Cnephasia stephensiana (Doubleday, 1849) – L
C. asseclana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
Eulia ministrana (Linnaeus, 1758) – L
Paramesia gnomana (Clerck, 1759) – L
Archips oporamus (Linnaeus, 1758) – L
A. podanus (Scopoli, 1763) – L
A. xylosteanus (Linnaeus, 1758) – L
Pycholomoides aeriferanus (Herrich-Schäffer, 1851) – L
Pycholoma lecheanum (Linnaeus, 1758) – L
Pandemis corylana (Fabricius, 1794) – L
P. cerasana (Hübner, 1786) – L
P. heparana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
P. dumetana (Treitschke, 1835) – L
Dichelia histrionana (Frölich, 1828) – L
Adoxophyes orana (Fischer von Ratzeburg, 1834) – L
Endothenia quadrimaculana (Haworth, 1811) – L
Eudemis profundana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
Pseudosciaphila branderiana (Linnaeus, 1758) – L
Apotomis inundana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
Orthotaenia undulana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
Hedya salicella (Linnaeus, 1758) – L
H. nubiferana (Haworth, 1811) – L
Metendothenia atropunctana (Zetterstedt, 1839) – L
Celypha rufana (Scopoli, 1763) – L
C. striana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
C. lacunana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
Olethreutes arcuellus (Clerck, 1759) – L
O. palustranus (Lang et Zeller, 1864) – L
Spilonota ocellana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
Epinotha trigonella (Linnaeus, 1758) – L
E. solandriana (Linnaeus, 1758) – L
E. brunnichana (Linnaeus, 1767) – L
E. subocellana (Donovan, 1806) – L
E. bilunana (Haworth, 1811) – L
E. immudana (Fischer von Ratzeburg, 1839) – L
E. nisella (Clerck, 1759) – L
Zeiraphera insertana (Fabricius, 1794) – L
Z. griseana (Hübner, 1799) – L
Eucosma balatonana (Osthelder, 1937) – L
E. cana (Haworth, 1811) – L
E. campoliliana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
Gypsonoma sociana (Haworth, 1811) – L
Epiblema foenellum (Linnaeus, 1758) – L
Notocelia uddmanniana (Linnaeus, 1758) – L
N. roborana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
Rhyacionia pinicolana (Doubleday, 1849) – L

Ancylis laetana (Fabricius, 1775) – L
A. mitterbacheriana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
A. achatana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
A. badiana (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
Cydia splendana (Hübner, 1799) – L
C. pomonella (Linnaeus, 1758) – L
Lathronympha strigana (Fabricius, 1775) – L

Choreutidae (J. Liška & J. Skyva det.)
Anthophila fabriciana (Linnaeus, 1767) – L
Choreutis pariana (Clerck, 1759) – L

Pterophoridae (J. Skyva det.)
Platytilia farfarella (Zeller, 1867) – L; **K-1**
P. nemoralis (Zeller, 1841) – L
P. gonodactyla (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
Gillmeria pallidactyla (Haworth, 1811) – L
G. tetradactyla (Linnaeus, 1758) – L
Amblyptilia acanthadactyla (Hübner, 1813) – L
Stenoptilia pterodactyla (Linnaeus, 1761) – L
S. bipunctidactyla (Scopoli, 1763) – L
Cnaemidophorus rhododactylus (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
Capperia trichodactyla (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
Oxyptilus pilosellae (Zeller, 1841) – L
Pterophorus pentadactylus (Linnaeus, 1758) – L; **D**
Merrifieldia leucodactyla (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
Hellinsia osteodactyla (Zeller, 1841) – L
Euleioptilus didactylites (Ström, 1783) – L
Ovendenia lienigiana (Zeller, 1852) – L
Emmelina monodactyla (Linnaeus, 1758) – L

Pyralidae (J. Liška & J. Skyva det.)
Achroia grisella (Fabricius, 1794) – L
Salebriopsis albicilla (Herrich-Schäffer, 1849) – L
Sciota hostilis (Stephens, 1834) – L
Conobathra repandana (Fabricius, 1798) – L
Ostrinia palustralis (Hübner, 1796) – L; **K-2**
Ostrinia nubilalis (Hübner, 1796) – L
Anania verbascalis (Denis et Schiffermüller, 1775) – L
Paratalanta hyalinalis (Hübner, 1796) – L

Sphingidae (P. Číla det.)
Hyles euphorbiae (Linnaeus, 1758) – L; **K-3**

Lycaenidae (P. Číla det.)
Scolitantides orion (Pallas, 1771) – D; **K-4**

Geometridae (P. Číla det.)
Scopula marginepunctata (Goeze, 1781) – L
Eupithecia europaea Lempke, 1969 – L
Euchoeca nebulata (Scopoli, 1763) – L

Notodontidae (P. Číla det.)

Cerura erminea (Esper, 1783) – L

Spatalia argentina (Denis et Schiffermüller, 1775) – L

Noctuidae (P. Číla det.)

Paracolax tristalis (Fabricius, 1794) – L

Tyta luctuosa (Denis et Schiffermüller, 1775) – L

Emmelia trabealis (Scopoli, 1763) – L

Cucullia lucifuga (Denis et Schiffermüller, 1775) – L

Trachea atriplicis (Linnaeus, 1758) – L

Hadena perplexa (Denis et Schiffermüller, 1775) – C

Noctua interjecta Hübner, 1803 – L

Lymantriidae (P. Číla det.)

Euproctis chrysorrhoea (Linnaeus, 1758) – L

KOMENTÁŘE K VÝZNAMNĚJŠÍM NÁLEZŮM

K-1: Pterophoridae: *Platyptilia farfarella*: 9.IX.2000, 1 ex., přilétl na světlo. Na základě tohoto nálezu a nálezu učiněného v Klánovickém lese v Praze o rok dříve byl druh ohlášen jako nový pro území Čech (Liška et al. 2001).

K-2: Pyralidae: *Ostrinia palustralis*: 11.VI. a 1.VII. 2004, po 1 ex., přilet na světlo. Druh je některými autory považován za ohrožený (V. Vrabec, pers. comm.)

K-3: Sphingidae: *Hyles euphorbiae*: 1.VIII.2003, 1 ex., přilet na světlo. V ČR byl zaznamenán nápadný pokles populační hustoty tohoto druhu. Některými autory je druh považován za ohrožený (Novák & Spitzer 1982).

K-4: Lycaenidae: *Scolitantides orion*: 30.VI.2003, 1 ex., přímo na zahradě autora. Lokální druh modráška vázaný na rozchodník (*Sedum* spp.), který v okolí roste na okraji silnice.

Tabulka 1. Srovnání počtu zjištěných druhů jednotlivých zkoumaných čeledí z Těptína (Číla (2002) a výsledky zde) s celkovým počtem druhů známých z Čech (viz Laštůvka 1998).

Table 1. Number of species in each selected family recorded in the Těptín village and its environs (Číla (2002) and current results), compared to the total number known to occur in Bohemia (see Laštůvka 1998).

Čeďed/Family	Těptín	Čechy/Bohemia	Čeďed/Family	Těptín	Čechy/Bohemia
Hepialidae	3	5	Pyralidae	80	219
Adelidae	3	25	Lasiocampidae	11	18
Incurvariidae	1	15	Endromidae	1	1
Tineidae	3	50	Saturniidae	2	3
Psychidae	4	27	Sphingidae	10	18
Yponomeutidae	4	52	Hesperiidae	7	16
Ypsolophidae	11	19	Papilionidae	2	4
Ethmiidae	1	5	Pieridae	10	16
Depressaridae	15	61	Lycaenidae	15	45
Oecophoridae	7	37	Nymphalidae	21	36
Momphidae	1	14	Satyridae	11	25
Blastobasidae	2	4	Drepanidae	14	15
Amphisbatidae	1	7	Geometridae	238	367
Gelechiidae	12	198	Notodontidae	25	34
Limacodidae	1	2	Noctuidae	267	422
Zygaenidae	9	18	Pantheidae	2	3
Sesiidae	12	30	Lymantriidae	8	14
Cossidae	2	3	Nolidae	8	15
Tortricidae	69	410	Arctiidae	18	42
Choreutidae	2	6			
Pterophoridae	17	47	Celkem/Total	930	2348

Některými autory je tento modrásek považován za ohrožený druh (Beneš et al. 2002, Kudrna 2002). Nález je zajímavý i tím, že šlo zřejmě o druhou generaci tohoto druhu.

SHRNUTÍ

Z lokality Těptín (kód čtyřúhelníku faunistického mapování 6153, zeměpisné souřadnice 49°54'N/14°34'E, nadmořská výška 420-514 m n.m.) jsou v tomto článku uvedeny: 3 druhy z čeledi Adelidae, 1 z čeledi Incurvariidae, 3 z čeledi Tineidae, 1 z čeledi Psychidae, 4 z čeledi Yponomeutidae, 11 z čeledi Ypsolophidae, 1 z čeledi Ethmiidae, 15 z čeledi Depressariidae, 7 z čeledi Oecophoridae, 1 z čeledi Momphidae, 2 z čeledi Blastobasidae, 1 z čeledi Amphibatidae, 12 z čeledi Gelechiidae, 69 z čeledi Tortricidae, 2 z čeledi Choreutidae, 17 z čeledi Pterophoridae a 8 z čeledi Pyralidae; 1 druh z čeledi Sesiidae, 1 z čeledi Sphingidae, 1 z čeledi Lycaenidae, 3 z čeledi Geometridae, 2 z čeledi Notodontidae, 7 z čeledi Noctuidae a 1 z čeledi Lymantriidae; celkem 174 druhů. Jako významné nálezy jsou komentovány: *Platyptilia farfarella* – druhý nález v Čechách, *Ostrinia palustralis*, *Hyles euphorbiae* a *Scolitantides orion* – ohrožené druhy. Až dosud tak byl v okolí Těptína potvrzen výskyt celkem 930 druhů ze 40 čeledí řádu Lepidoptera (Číla 2002 a tato práce). Srovnání s celkovým počtem druhů Čech (Laštůvka 1998) ukazuje Tabulka 1. Seznam zaznamenaných druhů jistě není zcela úplný. Nálezy dalších druhů lze očekávat v tzv. skupině „Microlepidoptera“, kterou se autor zabývá pouze okrajově.

PODĚKOVÁNÍ. Za pomoc při determinaci a revizi některých druhů děkuji pánům Ing. J. Liškovi, Ing. J. Skyvovi, a za pomoc při úpravě českého a anglického textu Mgr. V. Vrabecovi, Dr. J. Vítnerovi a Ing. Dr. D. Boukalovi

LITERATURA

- BENEŠ J., KONVIČKA M., DVOŘÁK J., FRIC Z., HAVELDA Z., PAVLÍČKO A., VRABEC V. & WEIDENHOFFER Z. (eds.) 2002: *Motýli České republiky: Rozšíření a ochrana I., II. (Butterflies of the Czech Republic: Distribution and conservation I., II.)*. SOM, Praha, 857 pp (in Czech, English summary).
- ČÍLA P. 2002: Výsledky faunistického průzkumu motýlů (Lepidoptera) v okolí obce Těptín (střední Čechy). (Results of faunistic research of Lepidoptera in Těptín village (central Bohemia) and its environs). *Klapalekiana*, 38: 11-25 (in Czech, English summary).
- KUDRNA O. 2002: The Distribution Atlas of European Butterflies. *Oedippus*, 20: 1-342.
- LAŠTŮVKA Z. (ed.) 1998: *Seznam motýlů České a Slovenské republiky: Checklist of Lepidoptera of the Czech and Slovak Republics*. Konvoj, Brno, 117 pp (in Czech and English).
- LIŠKA J., LAŠTŮVKA Z., JAROŠ J., MAREK J., NĚMÝ J., PETRŮ M., ELSNER G., SKYVA J. & FRANZ J. 2001: Faunistic records from the Czech Republic – 142. Lepidoptera: Tineidae, Psychidae, Yponomeutidae, Depressariidae, Oecophoridae, Elachistidae, Agonoxenidae, Scythrididae, Coleophoridae, Amphibatidae, Gelechiidae, Tortricidae, Pterophoridae, Pyralidae. *Klapalekiana*, 37: 275-278.
- NOVÁK I. & SPITZER K. 1982: *Ohrožený svět hmyzu*. Academia, Praha, 140 pp (in Czech).

SUMMARY

The second part of a faunistic survey (for previous results see Číla (2002)) focused on selected groups of butterflies and was again carried out by the author in the Těptín village (central Bohemia; geographical coordinates 49°54'N/14°34'E, 420-514 m a.s.l.) and its close environs. The families of Adelidae (3 species), Incurvariidae (1 species), Tineidae (3 species),

Psychidae (1 species), Yponomeutidae (4 species), Ypsolophidae (11 species), Ethmiidae (1 species), Depressariidae (15 species), Oecophoridae (7 species), Momphidae (1 species), Blastobasidae (2 species), Amphibatidae (1 species), Gelechiidae (12 species), Sesiidae (1 species), Tortricidae (69 species), Choreutidae (2 species), Pterophoridae (17 species), Pyralidae (8 species), Sphingidae (1 species), Lycaenidae (1 species), Geometridae (3 species), Notodontidae (2 species), Noctuidae (7 species) and Lymantriidae (1 species) are listed in this part of the study.

The following abbreviations are used in the complete species list given above: D = individual collecting by day, L = collecting at light; C = specimens reared ex larva. If more than one method yielded the species, the methods are ordered according to the number of specimens collected. Some species are briefly commented: *Platyptilia farfarella* – the second record of this species in Bohemia, *Ostrinia palustralis*, *Hyles euphorbiae* and *Scolitantides orion* – rare species. During the period between 1972 to 2004, altogether 930 species of 40 selected families of Lepidoptera were collected. They represent more than one third of all species of these families known to occur in the Czech Republic (see Table 1).